

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของ จังหวัดสงขลา เป็นสถานการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่ที่มีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีต มีความซับซ้อนเชื่อมโยงกันในหลายมิติ เป็นความขัดแย้งที่กินลึกในระดับจิตวิญญาณ และสั่งสมยาวนาน มีระดับความรุนแรงที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของชาติ มีสภาพปัญหาเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ โดยมีพื้นฐานของปัญหาทั้งในด้านอัตลักษณ์เฉพาะ ความแตกต่างของภาษา สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศาสนา จากสภาพความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ฝ่ายต่างๆ เข้ามาแสวงหาประโยชน์ อันนำมาซึ่งความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งน่าเชื่อได้ว่ามีขบวนการก่อความไม่สงบเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ได้มีการพัฒนาโครงสร้างองค์กร กรอบทิศทางของยุทธศาสตร์ การดำเนินงานอย่างมีระบบ เป็นเอกภาพ และมีอุดมการณ์ ถึงแม้รัฐบาลทุกสมัยที่ผ่านมาได้พยายามกำหนดนโยบาย ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้เกิดความสงบสุขอย่างถาวร และยั่งยืนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และเสนอแนะแนวทางการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เหมาะสม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการวิจัยจะมุ่งศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่เกิดปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ สะบ้าย้อย สะเดา และนาทวี ในห้วงเวลาดัง ม.ค.45- ก.พ.50 ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบ ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ บทความทางวิชาการ เอกสารทางราชการ และเอกสารงานวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ทราบถึงเงื่อนไขในการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่กระทบกับความมั่นคงที่เชื่อมโยงกัน โดยมีเงื่อนไขหรือสาเหตุของปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา
2. ปัญหาด้านการศึกษา
3. ปัญหาความยากจน
4. ปัญหาศาสนาเผด็จและสิ่งผิดกฎหมายทุกชนิด
5. ปัญหาการก่อความไม่สงบ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อจัดเงื่อนไขต่างๆ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม โดยแบ่งดำเนินการเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ทางระดับปฏิบัติหรือระดับยุทธวิธีเป็นการดำเนินการโดยทันทีเพื่อบรรเทา และลดระดับความรุนแรงของการก่อความไม่สงบ ลงด้วยการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสันติ การพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ การจัดระบบการศึกษาและพัฒนาการศึกษาการต่อสู้กับการก่อความไม่สงบ

2. ทางระดับยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศให้เกิดความมั่นคง ให้อยู่ในระดับที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในระยะเวลา 5 ปี โดยมีเป้าหมาย เพื่อบูรณาการการปฏิบัติงานของทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน